

5. Косович В.М. Правотворчі помилки – як наслідок помилок у правотворчій техніці // *Проблеми державотворення і захисту прав людини* : Матеріали XV регіональної наук.-практ. конф. Львів : Юрид. фак-тет Львів. нац. ун-ту імені Івана Франка, 2009. 412 с.

6. Третьякова О.Д. Законодательные ошибки как следствие конвергации правовых систем. *Правотворческие ошибки: понятие, виды, практика и техника устранения в постсоветских государствах* : матеріали Междунар. науч.-практ. круглого стола / под ред. В. М. Баранова, И. М. Мацкевича. – Москва : Проспект, 2009. 1120 с.

7. Красницька А. В., Підвисоцький В. В. Юридичне документознавство: мультимедійний посібник. Київ : НАВС. Лекція 5. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/legal_documentation/info/lec2.html.

8. Ванчак М. Л. Поняття законотворчих помилок у кримінальному праві. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія юридична. № 3. 2011. С. 235.

9. Дзейко Ж.О. Помилки при застосування правил і засобів законодавчої техніки. URL: lib.ukma.edu.ua/Pratsi_vykklad/D/Dzeyko_Pomilki.pdf.

Лобастова Дар'я Костянтинівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: старший викладач
кафедри юридичного документознавства
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Проценко Г. П.

НАБУТТЯ ГРОМАДЯНСТВА І ДЕРЖАВНА МОВА

Мова – це не просто спосіб спілкування, а щось більш значуще. Мова – це всі глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання віків, мова – це ще й музика, мелодика, фарби, буття, сучасна, художня, інтелектуальна і мисленнєва діяльність народу (Олесь Гончар).

Громадянство – юридично визначений, стійкий, необмежений у просторі правовий зв'язок між особою і певною державою, що визначає їхні права та обов'язки.

Згідно зі статтею 7 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» обов'язковим для набуття громадянства України є знання державної мови.

1. Особа, яка має намір набутися громадянство України, зобов'язана засвідчити відповідний рівень володіння державною мовою.

Особи, які мають визначні заслуги перед Україною, у тому числі іноземці та особи без громадянства, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу у Збройних Силах України та нагороджені державною нагородою, і особи, прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України, мають право на набуття громадянства України без засвідчення рівня володіння державною мовою. Такі особи зобов'язані опанувати державну мову на рівні, визначеному законодавством, упродовж одного року з дня набуття громадянства.

2. Вимоги до рівня володіння державною мовою, необхідного для набуття громадянства України, визначає Національна комісія зі стандартів державної мови.

3. Складання іспиту на рівень володіння державною мовою, необхідний для набуття громадянства України, здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Раніше для підтвердження знання української мови іноземним громадянам було достатньо довідки, яку видавали навчальні заклади чи освітні установи, а зараз Кабінет Міністрів України планує запровадити сертифікаційний іспит з української мови. Однак на розроблення вимог до рівня володіння державною мовою, а також порядку проведення відповідного іспиту відводиться 2 роки, тобто засвідчення рівня володіння державною мовою передбачене Законом з 16 липня 2021 року. Як буде проходити іспит для іноземців на знання української – наразі лише обговорюється, але за основу буде взято напрацьований досвід інших країн та рекомендації Ради ЄС.

Отже, варто розглянути досвід проведення таких іспитів іншими країнами, які у такий спосіб, крім видачі паспорта, прищеплюють повагу до держави тим, хто дійсно хоче стати її громадянином.

Польща: сертифікація на знання польської обов'язкова з 2012 року

У сусідній Польщі знання державної мови для отримання громадянства потрібно обов'язково підтверджувати сертифікаційним іспитом з 2012 року. За проведення іспитів на

отримання сертифікату раніше відповідала тільки Державна комісія підтвердження знання польської мови як іноземної, яка мала свої представництва в інших країнах. Але зі збільшеннями попиту на складання іспитів з польської мови з 2015 року такі сертифікати дозволили видавати також освітнім закладам, які проводять навчання у сфері польської філології, а також школам навчання мови, інститутам і польським школам за кордоном. З цього ж часу знання мови оцінюється за шістьма рівнями, встановленими Радою Європи: початковий A1, початковий ускладнений A2, середній B1, просунутий B2, рівень підвищеної складності C1 і рівень досконалого володіння мовою C2.

Сам сертифікаційний іспит на знання польської мови складається з 2 етапів – письмового і усного. Письмовий триває 225 хвилин і складається з 4-х частин: аудіювання (30 хв), знання граматики (60 хв), розуміння написаного тексту (45 хв) та письмової мови (90 хв). Кожна з цих частин оцінюється у 40 балів. Усний етап включає 2-3 завдання, приміром, опис ситуації на картинці, причому з висловленням власної думки з цієї тематики (на що дається 15 хвилин). Усне мовлення оцінюється також у 40 балів, а в сумі за іспит можна набрати 200 балів. Щоб скласти іспит, по кожній його частині потрібно набрати не менше 24-х балів, тобто 60%. Оплата за кожен із рівнів відрізняється, наприклад, здати екзамен на рівні B1 коштує 60 євро, на рівні B2 – 80 євро, на рівні C2 – 100 євро.

Іспанія: знати не тільки мову, але й державний устрій та історію

В Іспанії рівень володіння державною мовою для отримання громадянства підтверджується сертифікатом DELE (Diploma de español como lengua extranjera) Знання іспанської мови за цим дипломом сертифікують у 48 країнах світу за трьома рівнями – початковим, середнім і вищим

Екзамени включають так само 5 традиційних етапів. Перший – читання текстів, після чого слід обрати правильний відповіді на питання. Другий – письмо, тобто написання твору. Третій – аудіювання. Четвертий – тести на знання лексики та граматики, де потрібно обрати правильне слово чи фразу. Останній, п'ятий етап – мовлення, що передбачає бесіду з членами комісії і триває 10–15 хвилин. Щоб успішно скласти екзамен зі знання іспанської, потрібно отримати «складено» на всіх етапах. Вартість складання тесту на початковому, середньому і вищому етапах так само відрізняється і складає 40, 55 і 65 доларів відповідно.

На відміну від Польщі, де для отримання громадянства потрібно подати пакет документів і сертифікат зі знання державної мови, в Іспанії, окрім цього, потрібно пройти іспит на знання історії, конституції та державного устрою.

США: претенденти найбільше хвилюються за знання Конституції

У Сполучених Штатах, щоб отримати громадянство, не потрібно засвідчувати знання мови окремим сертифікатом. Але іспит на громадянство так само, як і в Іспанії, включає в себе знання історії та політичного устрою країни – для цього треба знати відповідь на 100 запитань. Офіцер Служби громадянства та імміграції США може перевірити у майбутнього американця вміння читати, писати, говорити та розуміти англійською. Завдання розраховані навіть на початковий рівень мови, а необхідний словниковий запас, а вправи і теми для обговорення розміщуються на сайті Служби. Але найчастіше рівень володіння англійською визначається за співбесідою, на якій можуть запитати деталі з біографії чи особливості країни, з якої приїхав претендент. За словами киянина, який зараз готується до іспиту на американське громадянство, він, як і інші претенденти, більше хвилюються за власні знання історії США та Конституції, ніж за чистоту володіння англійською. Чому у знанні англійської США здаються такими лояльними? Річ у тім, що до отримання громадянства студенти чи працівники, які сюди приїжджають на тривалий час, обов'язково здають сертифікований іспит на знання мови. А тому здавати його вдруге вже для оформлення громадянства просто зайве.

Латвія: сувора міграційна політика почалася одразу після розпаду Радянського Союзу

Латвія так само належить до країн, де для отримання громадянства потрібно знати не лише мову, а й основні положення Конституції, текст державного гімну, історію та культуру. Але на відміну від США, охочі отримати громадянство цієї країни (а це переважно росіяни) найбільше нарікають саме на складність вивчення латиської мови, яка належить до балтійської мовної групи. До речі, самі латвійці спілкуються латиською мовою дуже швидко і не завжди дотримуються правил у мовленні.

Для отримання латвійського громадянства необхідно скласти екзамен з латиської мови на категорію не нижче середнього рівня (B1). Іспит на знання мови складається з чотирьох частин: слухання, читання, письмо та ведення діалогу,

і оцінюється за тестовою системою. Екзамен вважатиметься складеним, якщо правильні відповіді становитимуть 51%.

Отже, стаття 7 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», в якій передбачено обов'язковість знання державної мови для набуття громадянства України, відповідає сучасному розвитку нашої держави та уже довгостроковому досвіду інших країн.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 [Електрон. ресурс] / Відомості Верховної Ради України [Режим доступу]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>, ст 7.

2. Закон України «Про громадянство України» від 25.08.2019 [Електрон. ресурс] // Відомості Верховної Ради України. [Режим доступу]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>, ст.ст. 9, 6, 1.

3. Українська правда [Електрон. ресурс]. [Режим доступу]: <https://www.pravda.com.ua/news/2018/06/1/7182032>.

Лощиніна Каріна Андріївна,

курсант навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри
юридичного документознавства навчально-
наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
філологічних наук, доцент ***Юлдашева С. А.***

МОВНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

Це тема не нова – вже хтось з яких часів. І може скластися враження, що це суто наш, український, безнадійний привілей у добу високих технологій, клонування і тендерних студій.

Але насправді це не так. Уся історія людства сповнена конфліктів і трагедій на мовному ґрунті; фіксує безліч і героїчних, і безглузких, і героїчно-безглузких вчинків та форм поведінки і окремих людей, і більших або менших суспільних груп. І в сучасному світі вогнища різнорівневого мовного напруження можна бачити на просторі всіх континентів, за винятком хіба Антарктиди [1, с. 23].

Рационалістична свідомість схильна зводити пояснення цього феномена до живучості архаїчної психіки, колективного